

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUN KEINOT LUONTOKADON ESTÄMISESSÄ

Salli Uljas

Luonnonsuojelun ajankohtaispäivä 2024

9.10.2024

Luonnon monimuotoisuuden säilymiseen on sitouduttu

- EU:n biodiversiteettistrategia 2020
- YK:n biodiversiteettisopimus Kunming-Montreal 2022

→ Luontokadon pysäyttäminen 2030 mennessä

Lainsäädännön reunaehdot

- Maankäyttö- ja rakennuslaki (alueidenkäyttölaki)
 - 1§ lain tavoite: edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistetään **ekologisesti**, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväää kehitystä
 - 5§ alueiden käytön suunnittelun tavoitteet: edistetään ... **luonnon monimuotoisuuden** ja **muiden luonnonarvojen säilymistä**
- Luonnonsuojelulain laji-, luontotyyppi- ja aluesuojelu

- Laissa ollut jo pitkään tavoitteet luontoarvojen säilymiselle, mutta edelleen luontokato etenee

**TARVITAAN PERUSTEELLISEMPAA
SITOUTUMISTA LAIN MONIMUOTOISUUTTA
SÄILYTTÄVIIN TAVOITTEISIIN**

Mistä lähteä liikkeelle?

- Jotta luontoarvoja voidaan säilyttää ja parantaa, tulee olemassa olevat ja kehityskelpoiset luontoarvot tuntea → luontoselvitykset
- Selvitykset eivät yksin riitä, vaan selvityksissä löytyneet luontoarvot säilytettävä

Olemassa olevien luontoarvojen säilyttäminen

- Kriittistä tarkastelua siihen, mikä oikeasti on välttämätöntä
 - Tarvitaanko isot hulevesien käsittelyalueet, joiden alta olemassa oleva luonto raivataan pois vai voidaanko tilantarvetta vähentää osoittamalla kaavassa vettä pidättävät pinnat mahdollisimman laajoiksi
 - Voiko parkkialueiden tilantarvetta vähentää pienentämällä autopaikkavaatimuksia
 - Voiko katujen tilantarvetta vähentää kylätieratkaisuiden tai yksisuuntaisen liikenteen avulla
 - Rakennettu puisto vai isompi lähimetsä

Kasvillisuus rakennetussa ympäristössä

- *Hallittu hoitamattomuus*
- Olemassa olevaa puustoa säilyttävät määräykset ja luonnontilaisena säilytettävät tontinosat
 - Suojelee myös maaperän eliöstöä ja toimintaa
 - Istutettava tontinosa on täysin eri asia kuin luonnontilainen tontinosa
- Kotimaisten kasvilajien käyttö istutuksissa
 - Hyödyttää myös pölyttäjiä
- Viherkatot
 - Erityisesti siellä, missä on jo paahdelajistoa
- Nurmia niityiksi
- Kaavassa jo sen tarkastelu, miten turvataan säilytettävät luontoarvot lisääntyvältä kulutukselta

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

- Kuivahtaneelle kosteikolle/suolle sinne kuuluvan veden ohjaaminen kaavoituksen keinoin
- Esim. VL-alueilla elinympäristöjen ennallistamismahdollisuudet
- Viheryhteydet – ei vain olemassa olevien yhteyksien säästäminen vaan myös puuttuvien yhteyksien kehittäminen
 - Viheryhteydet huolehdittava myös alemmilla kaavatasoilla
- Taiteen prosenttiperiaate rakennushankkeissa – vastaava myös luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja lisäämiseen?

Esimerkkejä luonnon monimuotoisuutta tukevista ratkaisuksista

- Rakentamistapaohjeen ja rakennusjärjestyksen hyödyntäminen kaavaa tarkentamaan
- Rannan MY-alueella avohakkuukielto
- Tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen nostaminen kaavakartalle ja asiaankuuluva kaavamääräys
- Säilytettävät puut alue- eikä pistemerkinällä
- Täyttöjen rajoittaminen
- ...

